

САОПШТЕЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦИЈЕНА¹⁾
септембар 2007.

Индекс потрошачких цијена

Укупан индекс потрошачких цијена у Републици Српској, у септембру 2007. године, у односу на претходни мјесец виши је за 0,6%.

У односу на децембар прошле године, укупан индекс потрошачких цијена нижи је за 0,1%, а у односу на септембар 2006. године укупан индекс потрошачких цијена виши је за 1,1%.

Укупан индекс потрошачких цијена у првих девет мјесеци 2007. године, у односу на исти период 2006. године виши је за 0,4%.

Посматрано по одјељцима намјене потрошње (COICOP), у септембру 2007. године у односу на август 2007. године, индекс одјељка образовање виши је за 3,3%. Индекс одјељка храна и безалкохолна пића виши је за 1,5%, док је индекс одјељка становање виши за 0,5%. Индекс одјељка одјећа и обућа, намјештај и покућство, здравство, превоз, индекс и култура, те индекс одјељка остала добра и услуге виши су за 0,1%. Индекс одјељка комуникације и индекс одјељка ресторани и хотели остали су непромјењени, док је индекс одјељка алкохолна пића и дуван нижи за 0,1%.

Хармонизовани индекс потрошачких цијена

Мјерене помоћу хармонизованог индекса, потрошачке цијене у Републици Српској у септембру 2007. године, у односу на август 2007. године биле су више за 0,7%.

Табела 1.1 - Индекси потрошачких цијена према класификацији COICOP у септембру 2007. године

COICOP	Назив	Структура (%)	IX 2007 VIII 2007	IX 2007 XII 2006	IX 2007 IX 2006	X 2006-IX 2007 X 2005-IX 2006	I-IX 2007 I-IX 2006	IX 2007 Ø 2005
00	Укупно	100,00	100,6	99,9	101,1	101,4	100,4	106,9
01	Храна и безалкохолна пића	32,50	101,5	103,0	103,3	102,0	100,4	111,2
02	Алкохолна пића и дуван	3,72	99,9	99,9	99,8	99,7	99,8	99,1
03	Одјећа и обућа	4,37	100,1	98,0	97,2	96,5	96,2	92,4
04	Становање, вода, електрична енергија, плин и други енергенти	24,94	100,5	87,0	100,9	105,2	103,0	107,9
05	Најмештај, покућство и редовно одржавање	6,18	100,1	101,0	101,0	100,6	100,3	102,2
06	Здравство	4,35	100,1	101,6	102,1	103,1	101,5	109,4
07	Превоз	9,75	100,1	102,6	97,6	98,4	98,2	106,7
08	Комуникације	2,59	100,0	102,6	101,8	104,6	102,2	121,9
09	Рекреација и култура	3,33	100,1	99,6	99,5	101,1	99,6	105,6
10	Образовање	0,90	103,3	105,1	108,0	104,7	105,0	111,1
11	Ресторани и хотели	2,00	100,0	100,4	100,3	101,6	100,8	104,0
12	Остала добра и услуге	5,37	100,1	100,8	101,0	100,7	100,7	102,1

Табела 1.2 - Хармонизовани индекси потрошачких цијена у септембру 2007. године

Назив	Структура (%)	IX 2007 VIII 2007	IX 2007 XII 2006	IX 2007 IX 2006	X 2006-IX 2007 X 2005-IX 2006	I-IX 2007 I-IX 2006	IX 2007 Ø 2005
Укупно	100,00	100,7	99,8	101,2	101,5	100,4	106,9

1) Подаци нису директно упоредиви с индексом цијена на мало, обзиром да је корпа производа и услуга који чине индекс потрошачких цијена значајно проширена као и структура која се заснива на подацима из анкете о потрошњи домаћинстава из 2004. године.

Табела 1.3 - Преглед мјесечних индекса потрошачких цијена (Ø 2005 = 100)

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005.	98,4	99,3	100,0	99,3	99,5	99,4	99,2	98,8	99,9	101,7	102,2	102,3
2006.	106,4	106,9	107,2	105,8	106,7	106,3	105,6	105,5	105,7	107,0	106,8	107,0
2007.	107,1	107,4	107,5	106,1	106,3	106,1	105,7	106,2	106,9			

Табела 1.4 - Преглед мјесечних индекса потрошачких цијена

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
претходни мјесец = 100												
2005.	101,7	100,9	100,8	99,2	100,2	100,0	99,7	99,7	101,1	101,8	100,4	100,1
2006.	104,0	100,5	100,3	98,7	100,8	99,6	99,4	99,9	100,2	101,2	99,8	100,2
2007.	100,1	100,3	100,1	98,7	100,2	99,8	99,6	100,4	100,6			
исти мјесец претходне године = 100												
2005. ²⁾
2006.	108,1	107,7	107,1	106,6	107,2	106,8	106,5	106,8	105,8	105,2	104,6	104,6
2007.	100,7	100,5	100,3	100,3	99,7	99,9	100,1	100,6	101,1			
децембар претходне године = 100												
2005.	101,8	102,7	103,5	102,7	102,9	102,9	102,6	102,3	103,4	105,2	105,7	105,8
2006.	104,0	104,5	104,8	103,4	104,3	103,9	103,2	103,1	103,3	104,6	104,4	104,6
2007.	100,1	100,4	100,5	99,1	99,4	99,2	98,8	99,2	99,9			

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција индекса потрошачких цијена

Индекс потрошачких цијена представља мјеру просјечне промјене цијена производа (роба и услуга) које резидентна домаћинства купују ради задовољења својих личних потреба.

Хармонизовани индекс потрошачких цијена је посебан вид индекса потрошачких цијена с тим што се код његовог израчунавања узимају у обзир привремена снижења цијена у складу са Регулацивом ЕУ број 2602/2000.

Намјена

Индекс потрошачких цијена користи се као мјера инфлације, као индикатор за очување вриједности код уговора с индексним клаузулама, служи као дефлатор финалне потрошње домаћинстава и користи се за упоређивање стопе инфлације с другим регионима.

Обухват

Индекс потрошачких цијена у Републици Српској израчунава се на основу репрезентативне листе производа коју у 2007. години чине 624 производа. Сваког мјесеца прикупља се око 11 000 цијена по унапријед дефинисаном узорку продајних мјеста и градова.

- **Географски обухват:** цијене се прикупљају на шест локација (градова): Бања Лука, Бијељина, Добој, Источно Сарајево, Приједор и Требиње.

- **Обухват производа:** обухваћени су најважнији производи и услуге које купује резидентно становништво ради финалне потрошње. Обухват добара и услуга редовно се ревидира како би се очувала репрезентативност листе производа с обзиром на укусе потрошача и њихове навике у погледу куповине.

2) Подаци за 2005. годину представљају почетну базу за израчунавање индекса потрошачких цијена.

Снимање цијена

Све цијене се прикупљају према утврђеном распореду обиласка продавница и тржница које су одређене као мјеста снимања и према јасно дефинисаним спецификацијама производа/услуге. Сниматељи на основу тих информација самостално бирају конкретан производ чију ће цијену снимати на одређеном продајном мјесту, у складу са критеријем најпродаванијег производа. Како би се осигурало да сниматељи из мјесеца у мјесец снимају цијене истих производа, те како би се могло пратити које производе сниматељи посматрају на терену, потребно је у упитник унијети све тражене карактеристике производа, те информације о евентуалним замјенама уколико их има. Такав начин снимања омогућује праћење промјене кретања цијена између два периода тј. праћење динамике.

За потребе индекса потрошачких цијена, снимање цијена се врши сљедећих дана у мјесецу:

- за пољопривредне производе који се продају на пијацама цијене се прикупљају два пута мјесечно и то у првој и трећој седмици у мјесецу;
- за све остале производе цијене се у складу са важећим Европским регулативама прикупљају једном мјесечно (између 1. и 21. у мјесецу), с тим да се нужно одржава исти интервал између прикупљања.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса потрошачких цијена представљају структуру просјечне потрошње домаћинства, односно показују релативно учешће одабраних производа и услуга у укупној потрошњи.

Основни извор података за израду пондера за обрачун индекса потрошачких цијена је Анкета о потрошњи домаћинства. За израчунавање индекса потрошачких цијена од јануара 2007. године примјењују се пондери који се базирају на подацима из Анкете о потрошњи домаћинства из 2004. године. Пондери се сваке године коригују с кретањем цијена у претходној години.

Класификација

За обрачун индекса потрошачких цијена користи се Класификација личне потрошње према намјени (Classification of Individual Consumption by Purpose - COICOP), која дијели производе и услуге на дванаест основних одјелака за које се израчунавају индекси.

Агрегација

За индекс потрошачких цијена потребно је најприје израчунати елементарне индексе (индекс производа) и индексе репрезентативних ставки на нивоу градова. При томе се као мјера средње вриједности користи геометријска средина. Агрегатни индекси се након тога израчунавају кориштењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину почевши од најнижег нивоа индекса репрезентативне ставке до нивоа укупног индекса за Републику Српску. Референтна база за израчунавање индекса је 2005. година.

Остале дефиниције

Производ: било која роба или услуга за личну потрошњу која се може купити, групни назив за робе и услуге.

Репрезентативна ставка: производ на најнижем нивоу агрегације за који се може процијенити пондер.

Стопа промјене: стопа промјене цијена у односу на одређени (референтни) период.